

DESCENDENȚI MAI PUȚIN CUNOSCUȚI AI LUI MIRON COSTIN

Este o întreprindere temerară aceea de a aborda descendența marelui cronicar, după ce de aceasta s-au ocupat, în mod strălucit, istorici și genealogiști consacrați. Există, însă, în impunătorul arbore costinesc câteva „rămurele“ care au rămas necercetate, pentru că nu prezentau nici un interes istoric, neputând scoate în evidență înrudiri ilustre cu vreo casă princiară sau măcar cu vreun mare dregător. Acesta este cazul urmașilor prin femei ai lui Miron Costin al II-lea zis și Mutenco („fiindcă a fost mut din naștere“).

Curajul de a aborda, totuși, această temă a avut ca suport și îndemn cuvintele lui Sever Zotta, care cerea ca genealogia să fie democratizată, înlăturându-se prejudecata că familiile care nu au ieșit la „suprafața claselor sociale“ nu merită nici o atenție. Așa sunt cei mai mulți urmași ai Costineștilor de care va fi vorba în cele ce urmează: modești, neînsemnați, anonimi. Dar ei își trag totuși seva din rădăcinile mărețului arbore. În acest arbore genealogic, pe care îl admirăm pe cea de-a IV-a copertă a revistei noastre, Miron Costin *Mutenco* apare ca având doi fii, Manole și Ioniță. La fel în spița – pe două file mari – ce o găsim printre manuscrisele lui Sever Zotta¹, apar numai ramurile viguroase ale celor doi fii. *Lipsește sora lor, Maria.*

Maria, sora lui Manole și Ioniță Costin, a fost căsătorită cu Ilie Cracalie. O știm dintr-un document în traducere rusească ce s-a aflat (nu întâmplător) în arhiva familiei Meleghi din Basarabia. Este o „carte“ dată de mitropolitul Gavriil, în anul 1781². Se arată că Ilie Cracalie, cu *soția sa Maria*, s-a judecat *cu cumnații săi Ioniță și Manole Costin* pentru niște sate ale Costineștilor: Șepeniț la ținutul Cernăușilor, Miclăușani de la Dorohoi și Rădulenii de la ținutul Sorociei.

Din context reiese că judecăți au fost multe. Poate că această animozitate creată de multiplele neînțelegeri a făcut ca frații Costin să ceară neinclusiunea surorii lor în spița ce se alcătuiă pentru ei la Divanul Moldovei de către Șerban, logofătul de taină, spița care a stat la baza celorlalte. Că nu poate fi vorba de o discriminare, de o excludere generală a femeilor din arborele genealogic, o dovedește prezența, la același nivel, a celor patru fiice ale lui Nicolae Costin și chiar a urmașilor lor imediați.

¹ ASB, Fond „Sever Zotta“, dosar 139, f. 288–289.

² Arhiva B.N., Fond „Saint Georges“, donația Meleghi, CCCXCII/13, doc. 9.

Maria Costin căsătorită Cracalie apare și într-un act de judecată pentru niște șiraguri de mărgăritare, unde se spune că pricina a fost „între Anița mazilița, soția lui Manole sin Miron Mutul, și Ioniță, fratele lui Manole sin Mutul, cu Ilic Cracalie care au ținut pe Maria sora lui Manole și Ioniță”³.

Știri despre această Marie mai găsim într-o însemnare pe o carte veche, proprietatea familiei Costin, însemnare scrisă după moda timpului în limba germană, dar cu velleatul socotit de la „zidirea lumii”: *Maria, fiica lui Miron Costin al II-lea † 7253 mai*⁴.

Acest velleat trebuie să fie greșit: Maria Cracalie nu putea să se judece în 1781, dacă era moartă din 1745!

Important este însă altceva. Urmașii Mariei Costin și ai lui Ilic Cracalie, feciorii lor menționați în cartea mitropolitului Gavriil – Dumitrașco și Samson – și urmașii acestora sunt implicit descendenți ai lui Miron Costin. Pentru moment, nu avem o evidență a acestora. Dar cercetarea genealogică rămâne deschisă.

O posteritate destul de numeroasă o găsim la Manole Costin.

Unicul fiu, Dimitrie Costin, ctitorul bisericii din Șepeniț, în interiorul căreia se și află înmormântat (20 septembrie 1824), a avut descendenți în linie bărbătească până în veacul nostru, familia stingându-se, după cum bine se știe, cu Miron Costin al III-lea și cu fiica sa. În cimitirul bisericii din Șepeniț, un monument modern îi străjuiește locul de odihnă, împreună cu tatăl său, George Costin. Pe o latură a monumentului e săpat numele unui *Cavaler Alexandru von Kostyn*, care a trăit doar șase ani – 1860–1866 – probabil un frate al lui Miron⁵.

Dintr-o însemnare a lui Sever Zotta, aflăm că a mai fost și o soră, Irene. Ultimul Miron Costin a avut – după cum ne informează tot Sever Zotta – o fiică:

„Miron Costin né 1857, Lt. Col. de cavalerie, marié a Sophie, fille du general Vladesco. Bucarest, Chaussee Jianu. Une fille, Anisia”⁶.

Ar putea prezenta interes informația culeasă pe teren în anul 1995 de la doi bătrâni din Șepeniț. Își aminteau foarte bine de înmormântarea lui Miron Costin în februarie 1930, de „Mironca” cum i se spunea în sat doamnei Sofia Costin și... de un fiu George! Am dedus că era un nepot de fiică sau de soră a lui Miron Costin, căci la vremea aceea ultimul bărbat din neamul costinesc era prea bătrân pentru a avea un fiu de vârsta celor doi povestitori (iar o femeie pe nume Călina și-a adus aminte de frumusețea conacului, de grădina cu fel de fel de flori și de lacul cu „libode“...).

Consultând lucrarea lui Erich Procopowitsch, *Der Adel in der Bukowina* (în volumul *Spuren der deutschen Einwanderung in die Bucowina...*, editată de Rudolf Wagner în 1982 la München) am găsit la pagina 162 o spiță a familiei Wassilko.

³ V. A. Urechia, *Miron Costin. Opere complete*, I, București, 1888, p. 723.

⁴ Sever Zotta, *Știri despre Costinești*, în **RI**, XI, 1925, 4–6, p. 76.

⁵ Date culese în 1995 la Șepeniț (Bucovina) de Z. Diaconescu.

⁶ **ASB**, Fond „Sever Zotta”, dosar 76, fila 30v.

Aflăm că Alexandru conte de Wassilko se căsătorește în 1920 cu *Anisia Costin*, pentru a divorța în 1924. Din această căsătorie s-a născut în anul 1922 un fiu, *George*. Este acel George de care-și amintesc bătrânii din Șepeniț. Sângele costinesc se poate urmări, deci, și în această direcție, atât printr-o eventuală recăsătorire a Anisiei, cât și prin contele George Wassilko (Georg von Wassilko).

Descendenții lui Manole Costin prin fiul său Dimitrie sunt cunoscuți. De la Teodor Bălan aflăm că o spiță a neamului Costin a fost alcătuită de Dimitre Onciul la cererea arhiducelui Franz Ferdinand. La data când se dădea această informație (anii '30), spița se găsea la Radu Grigorcea din Prisăcăreni, județul Storojineț⁷. Nu știm ce s-a întâmplat după 1940 cu domnul Grigorcea și cu acea spiță. Se știe însă ce s-a întâmplat cu județul Storojineț și cu conacul de la Prisăcăreni.

Să trecem, însă, la urmașii necunoscuți ai lui Manole Costin, la urmașii prin femei.

Manole Costin a avut trei fete care apar pe frumosul arbore: Maria, Safta și Smaranda.

Începem cu *Safta*, pentru că despre ea e foarte puțin de spus. Căsătorită cu Constantin Costrîș vornic, ea a murit de tânără, fără urmași. Aceasta apare în spița aflată în fondul „Sever Zotta“, unde scrie în limba latină „de mortua“, ceea ce rezultă și dintr-un zăpis în care niște nepoate declară că au moștenit părți de moșie de la mătușa lor Safta Costrîșoia, care a murit fără copii⁸.

Maria, căsătorită cu căpitanul de dărbani Gheorghe Paraschiva, își avea locul de ședere la Răduleni, în ținutul Sorociei, unul dintre cele trei sate pentru care se judecaseră în 1781 Ioniță și Manole Costin cu Ilie Cracalie, cumnatul lor. Căpitanul Gheorghe Paraschiva apare ca proprietar al acestui sat în condica liuzilor din 1803⁹. Despre el pomenește în treacăt și N. Iorga, în *Basarabia noastră*¹⁰. În anii 1822 și 1825, Maria Paraschivoaia, rămasă probabil văduvă, își înzestra două nepoate. Primul document, din 1822 octombrie 22, este „Izvodul de zestre ce dau nepotii mele Ilincăi de fiică“¹¹.

Ilincă se căsătorește cu „dumnealui“ Tudorachi Gheorghiu, iar bunica, *născută Manoli Costin*, le dădea „blagoslovenia părințască“ împreună cu o parte din moșia Răduleni ce o avea de zestre.

Al doilea izvod datează din 1825 octombrie 20¹²: „Izvod di zăstri cu agiutorul lui Dumnezău dau nepotii meli Zoița, fiica adivăratii meli fiici Catinca, pi cari au avut-o întru însoțare dumnealui Dumitru Ardăvanu“.

⁷ Teodor Bălan, *Documente bucovinene*, vol. VI, Cernăuți, 1937, p. 312.

⁸ Arhiva BN, *Fond cit.*, doc. 53.

⁹ T. Codrescu, *Uricariul*, VIII, p. 281.

¹⁰ N. Iorga, *Basarabia noastră*, p. 12.

¹¹ L. T. Boga, *Documente basarabene*, vol. I (Izvoade de zestre), p. 30.

¹² *Ibidem*, p. 41.

Ilinca, măritată cu Toader Gheorghiu, devine în documentele rusești Elena Dimitrievna născută Ardăvanu. Soții Gheorghiu locuiesc la Pererâta, ținutul Hotin, și în anul 1851 îi dăruiesc fiicei lor unice, Alexandra, toată averea lor imobilă, între care și părți din moșia Răduleni, zestre a Elenei. În dosarul cuprinzând această danie¹³ se specifică faptul că Alexandra este căsătorită cu Ștefan Ghițescu și că nu au copii. Ceea ce înseamnă că, aici, firul costinesc încetează.

Pe Zoița căsătorită Balaura o vom găsi locuind la Paustovo tot în ținutul Hotin¹⁴. În arhivele nobilimii basarabene, în dosarul privind înscrierea în rândurile acesteia, aflăm că familiei Balaura i s-a refuzat „dvoreneasca cinstire“, după ce inițial i-a fost acordată¹⁵. Într-o vreme, „pomescicul“ Anton *Balagura* locuiește chiar la Răduleni, unde prin izvodul de zestre al Mariei Paraschivoaia primise în stăpânire casa de piatră din sat. Nu știm dacă soții Balaura au avut copii. Au decedat la Răduleni, el în 1865, ea în 1883¹⁶.

Revenind la Maria Paraschivoaia, care, prin izvoadele de zestre date celor două nepoate, ne-a deslușit descendența sa, trebuie să-i acordăm toată admirația pentru *conștiința de clasă* de care dă dovadă, insistând repetat asupra faptului că moșia Răduleni o are, după cum atât de frumos spune, „di pi neamul meu Costinesc și Mironesc“.

Înainte de a ne despărți de această mândră descendentă a lui Miron Costin, trebuie să amintim că în toamna anului 1825, la 8 noiembrie, ea apare ca nașă la cununia unei alte nepoate (de vară primară): Maria Sălceanul¹⁷ se mărită cu Ioan Perjul din Bucovina, fiul lui Ioniță Perjul și al Paraschivei născută Ilski. Deoarece în anul următor nu o mai aflăm în aceeași calitate, cum ar fi fost de așteptat, la botezul primului născut al finilor ei, putem presupune că în iarna 1825–1826 și această fiică a lui Miron Costin s-a mutat la cele veșnice¹⁸.

Din păcate, la ANRM (Arhiva Națională a Republicii Moldova) nu există condicile mitricale pentru Răduleni până la 1830.

Cea mai interesantă descendență prin femei a lui Manole Costin o găsim la fiica acestuia, *Smaranda*. În scutul respectiv de pe coperta a IV-a a „Arhivei Genealogice“ scrie: *Smaranda Perjul*.

Smaranda Costin a fost căsătorită cu Nicolae Perjul „ot“ Văscăuți, fiu al lui Gheorghe Perjul (frate cu Constantin căpitanul) și nepot al lui Nicolae (care este începătorul neamului Perjul în Bucovina și despre care am mai scris)¹⁹. Soțul

¹³ Arh. St. Cernăuți, Fond 117/1/1204, fila 1–2.

¹⁴ ANRM, *Lucrările comisiei savante*, vol. III, p. 18.

¹⁵ ANRM, Fond 88/1/818.

¹⁶ ANRM, Mitricile pentru satul Răduleni arată că au mai avut o fiică, Elena, care a murit în 1846, în vârstă de șase luni.

¹⁷ Arhiva Perjul, partea a II-a (Basarabia).

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Zoe Diaconescu, *Note pe marginea unor spițe de neam*, în *ArhGen*, I (VI), 1994, 1–2, p. 317.

Smarandei, legitimat ca nobil în 1789, 21 ianuarie, nu a deținut nici o funcție, fiind mazil și înregistrat ca atare în *izvodul* eliberat de Divanul Moldovei. Deși principala moșie o avea la Văscăuți pe Siret, prefera să locuiască la Verbăuți, unde era adunată toată familia.

Datorită faptului că în timpul administrației militare în satele bucovinene au fost numerotate casele²⁰, iar în condicile mitricale se treceau obligatoriu aceste numere, pentru a evita orice confuzii posibile, putem distinge cu ușurință evenimentele petrecute în fiecare ramură a Perjuleștilor. Nicolae Perjul și soția sa Smaranda, născută Costin, locuiau la nr. 50. În casa cu numărul 41 – Ilie Perjul. Casa cu nr. 42 e a lui lordache Perjul, urmat de fiul său Ioniță și de fiul acestuia Dimitrie. În alte case găsim familiile Iacobovici, Balasinovici, Vlad, care sunt gineri ai Perjeștilor²¹.

Condicile mitricale, introduse tot de stăpânirea austriacă, și în care am găsit multe date referitoare la Nicolae Perjul și Smaranda Costin, erau alcătuite foarte meticulos. Rubricile tipărite la început numai în limba română, mai târziu și în germană, prevedeau trecerea tuturor datelor, ceea ce face ca informația să fie amănunțită. Se scria uneori românește, uneori rusește, se pare că acest lucru depindea și de preot.

Prima știre despre Smaranda Costin o găsim consemnată în condica morților vol. II.

Casa 50. 1803, februarie 15. *Smaranda jena pana Nicolaia Perjula mazil ot Verbouț, 30 let. (diagnostic) na bolezni serța*²².

În casa aceasta cu numărul 50 nu am găsit înregistrată nici o cununie, nici o naștere. Numai morți.

Despre copiii Smarandei Costin și ai lui Nicolae Perjul am aflat și din alte izvoare, în special din *Liber Haereditatum*.

Într-un document înregistrat la 14 aprilie 1819 citim²³: „Vermag Urkunde vom 15. August 1813 hat Nikolaus Perzul seiner Tochter Paraschiva vereheligt Gabriel Kosma zum Heiratsgute den von seiner abgelebten Gattin Smaranda geborene Kostyn verbliebenen sechszehnten Teil von Schipenitzta übergeben“. În continuare, se spune că Gavril Cozma schimbă această a 16-a parte din Șepeniț cu o parte similară în Iurcăuți, de unde putem deduce că mai avea acolo pământ, poate chiar resedința permanentă.

Tot în *Liber Haereditatum*, XIX (p. 177) apare mențiunea: „Parasckiva Kosma erbt von seiner Mutter Perjul Smaranda, 14 April 1819“, și mai departe, fără dată, „Smaranda, geborene Kosma, vereheligt Zavadinska, bekommt Teile in Waschkoutz am Sereth und in Jurkoutz“²⁴.

²⁰ ASB, Fond „Consiliul Aulic de Război“, P. IV, doc. 24.

²¹ Dedus din *Condica Morților* pentru satul Verbăuți, vol. II, Arhiva Perjul.

²² *Ibidem*.

²³ Arh. St. Cernăuți, *Liber Haereditatum XIX*, Fond 979/1/102, p. 170.

²⁴ *Ibidem*, p. 177 și 187.

Faptul că nepoata Smarandei Costin îi poartă numele este o frumoasă dovadă de respect filial. Dar patrimoniul soțului ne duce cu gândul la o posibilă slavizare. Cercetarea cărților mitricale ale satelor Văscăuți pe Siret și Iurcăuți ar putea aduce date noi.

Despre a doua fiică a Smarandei Costin aflăm dintr-un document din anul 1830, înregistrat în *Liber Haereditatum*, XX²⁵. Este Ana (Ancuța), căsătorită cu Gheorghe Tabără. Documentul respectiv consemnează că de la Gheorghe Perjul și fiul său Nicolae Perjul trec în posesia Ancuței Tabără și a Paraschivei Cozma, fiicele lui Nicolae Perjul, părți din moșia Văscăuți pe Siret. În 1830, nici Nicolae Perjul, nici tatăl său nu se mai aflau printre cei vii. Este o intabulare târzie.

Despre cele două surori, fiice ale Smarandei Costin, vom mai afla câte ceva după 1812, când ele își lichidează, prin schimburi succesive, părțile de moșie din Răduleni, moștenire costinească²⁶.

Despre cei doi fii ai Smarandei Costin și ai lui Nicolae Perjul aflăm numai din Cartea Morților a satului Verbăuți: „Casa 50. 1817 noiembrie 8. Ioan fiul lui Nicolae Perjul pan din Verbăuți 21 ani“. E scris rusește de același preot care a înregistrat și decesul Smarandei. Dar la rubrica „de ce boală anume au răpusat“, o altă mână scrie românește: „de langoare“²⁷.

Tot de „langoare“ se stinge și al doilea fiu, tot în casa cu numărul 50, la 6 octombrie 1825²⁸. La acesta scrie doar „Gheorghe Perjul pan ot Verbăuți, 23 ani“, fără să specifice al cui fiu era. Asta pentru că acum devenise el „pan“ – domn, stăpân. Tatăl lui, Nicolae, soțul Smarandei Costin, murise cu câteva luni înainte, la 8 martie, la vârsta de 70 de ani, cu diagnosticul „de bătrânețe“, tot în casa cu numărul 50²⁹.

Mai avem însă știri despre Ancuța, căsătorită cu Gheorghe von Tabără. Ei își inzestreză fiica Paraschiva, care se căsătorește cu Vasile von Stârce la 20 iulie 1833³⁰. Iată deci o nouă direcție pentru căutarea unor urmași.

Se pare că Ancuța von Tabără se stabilește în casa părintească din Verbăuți. În Condica Morților găsim înregistrate următoarele decese, ambele la casa 50: 1834, 16 iulie, *Gheorghe Tabora ot Verbăuți, 50 de ani, de „durere capului“*; 1837, *Ana a lui Gheorghe Tabora. Tot de „durere capului“*.

În cimitirul vechi din Verbăuți, o cruce prăbușită poartă inscripția: „Aici odihnește roba lui Dumnezeu Anna von Tabără“ (fără dată).

Este posibil ca Ancuța și Gheorghe Tabără să mai fi avut o fată în afara

²⁵ Arh. St. Cernăuți, *Liber Haereditatum* XX. Fond 979/1/113, p. 333.

²⁶ Arhiva B.N. Fond Saint Georges, CCCXCII/13, doc. 3 (30).

²⁷ Arhiva Perjul, partea 1 (Bucovina) *Condica Morților*.

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ Teodor Bălan, *op. cit.*, vol. VI, p. 434–435.

Paraschivei căsătorită Stârce, lucru sugerat de următorul fapt.

În *Condica cununaților*, care începe cu anul 1840 (probabil vol. II³¹, dar foaia de titlu lipsește) primele foi, foarte deteriorate, sunt legate anapoda, astfel că foaia din dreapta nu corespunde cu cea din stânga. (Cununiile sunt înregistrate pe două pagini, având foarte multe rubrici). Am găsit următoarea înregistrare – mai bine zis jumătate din ea:

... ianuarie 1840. Casa mirelui 42/Casa miresei – Mirele: Dimitrie von Perjul, 28 ani, ortodox, holtei, nobel. Mireasa: Porhira von Tabora, 20 ani, ortodox, holtei (!!), nobel. Pagina din dreapta, care cuprinde numele părinților, nașilor și al preotului, lipsește.

Faptul că la rubrica „casa miresei“ nu e trecut nici un număr este ușor de explicat. După moartea ambilor părinți (presupunând că e vorba într-adevăr de fiica Ancuței Tabără), orfana putea locui la rude, în același sat, sau la Iurcăuți (unde am văzut-o proprietară pe mătușa ei, Paraschiva Cozma) sau la Cuciuorul Mic (unde erau mulți membri ai familiei Tabără). Ambele sate sunt în hotar cu Verbăuții.

Atâta timp cât nu avem un document care să arate explicit că soția lui Dimitrie Perjul din Verbăuți este nepoată Smarandei Costin, vom prezenta doar o ipoteză.

Un argument *material* „pro“ ar fi faptul că Porhira Perjul născută Tabără vinde în primăvara anului 1842 părți de moșie în Văscăuți pe Siret, care era zestrea ei de pe mamă³². Se mai pot aduce ca argumente și unele fapte *subiective* – vecinătatea, înrudirea (nu așa de apropiată încât să interzică o căsătorie), precum și interese comune în stăpânirea moșiilor.

Acceptând această ipoteză, că o a doua fiică a Ancuței Tabără (și implicit nepoată a Smarandei Costin) s-a căsătorit cu Dimitrie Perjul, fiul lui Ioniță Perjul și al Paraschivei născută Ilski, vom urmări în cărțile mitricale și în alte izvoare genealogice destinul acestei familii.

Din această căsătorie se naște, la 8 aprilie 1841, o fiică Maria³³. Dar în același an o găsim pe micuța Maria în *Condica Morților*³⁴.

1842 decembrie 4. Se naște Nicolae, fiul lui Dimitrie Perjul și al Porhircii³⁵.

1842 decembrie 5. *Condica Morților* consemnează: *Polhira, femeia a lui Demeter v. Perjul. Vârsta 20. La rubrica „de ce boală anume au murit“, altă mână scrie rusește „po rojdeniiu“*³⁶.

Despre această tragică noapte de decembrie avem și o altă mărturie. O

³¹ Arh. St. Cernăuți, *Condica cununaților*, Fond 1245/1/263.

³² Arh. St. Cernăuți, Fond 979/1/129, p. 267.

³³ Arh. St. Cernăuți, *Condica născuților*, Fond 1245/1/261.

³⁴ Arhiva Perjul, *Condica Morților*.

³⁵ Arh. St. Cernăuți, *Condica născuților*, Fond 1245/1/261.

³⁶ Arhiva Perjul, *Condica Morților*.

psaltire veche cu însemnări în limba germană, așa cum am văzut în Cartea Costineștilor din care a transcris Sever Zotta, evocă nepus de impresionant acele întâmplări: „Mikolay Perzul ist in der Nacht vom 15. auf den 16. Dezember 842 neuen Kalender am Sonntag um 9. Uhr geboren und seine Mutter Pulcheria Perzul geborene Tabora in eben dieser obenerwähnten Nacht von 15. auf den 16. Dezember 842 um 3. Uhr von dieser Welt geschieden in ihrem 23 Jahre des Lebens...“³⁷.

În sfârșit, pentru Profira Perjul o ultimă mărturie în cimitirul părăsit din Verbăuți: „Aici odihnește roaba lui Dumnezeu Profirița născută Tabără răposată 15 dec. 1842“.

Nu e decât numele de fată, dar faptul că e alături de soacra ei Paraschiva Perjul născută Ilski și de soțul acesteia Ioan (Ioniță) este o dovadă că și ea e a lor.

Dacă ipoteza aceasta, deloc imposibilă, se va adevăra, înseamnă că o ultimă picătură de sânge costinesc va continua să curgă în vinele descendenților acestui Nicolae, a cărui venire pe lume a costat-o viața pe mama sa.

Conform însemnărilor de pe aceeași psaltire, Theofil, fiul lui Niko (probabil Nicu) Perjul, s-a născut la 10 aprilie 1870, Dimitrie fiul lui Theofil – la 13/25 iulie 1892, iar fiica lui Dimitrie, Vera, a venit pe lume în noaptea de 18 spre 19 octombrie 1923.

Urmează acum decesele:

Teofil Perjul – 23 decembrie 1929.

Vera Perjul – la 20 februarie 1931 (avea doar șapte ani și patru luni).

Demeter, fiul lui Teofil, moare la 22 mai 1935, iar mama sa Iulia, născută Epperlein, la 31 decembrie 1936.

Cea care a consemnat ultimele două decese, soția lui Dimitrie și mama micuței Vera, Milada născută Sulkowski, a murit în exil, la Graz, în Austria, la 2 august 1971³⁸.

Dacă această ramură, atât de firavă, este într-adevăr costinească, ea este stinsă definitiv.

*

Arborele costinesc la care ne referim mereu are sus, în mijloc, un scut cu inscripția: „Maria comite Logotheti“. Alături de fratele său, Iordache, Maria apare ca fiică a lui Ioniță Costin.

Dintr-o declarație a lui Ioan Zotta căpitan, datată 21 februarie 1794³⁹, aflăm că în urma lui Ioniță Costin au rămas într-adevăr doi copii, Iordachi și Maria, care, devenind majori, își iau în stăpânire moșiile: 1/3 Miclăușani, 1/6 Răduleni și 1/2

³⁷ Psaltirea cu însemnări genealogice a familiei Perjul.

³⁸ Informație de la Crucea Roșie din München, din 21 ianuarie 1991.

³⁹ Teodor Bălan, *op. cit.*, vol. VI, p. 312.

Șipeniț. Dar din aceeași declarație mai rezultă și faptul că Maria era căsătorită cu Alexandru Jianu. Conform obiceiului, i se spunea, după soț, Maria Jienița.

Într-un document din 1801 ianuarie 10, scris la Chisăalău, se spune că fiica răposatului Ioniță Costin sau Mutenco are părți de moșie în Moldova, la Miclăușani și la Răduleni, și că acestea se vor împărți între copiii ei⁴⁰. Tot la 10 ianuarie 1801, Maria Jienița dăruiește soțului său Alexandru Jianu părți din satul Șipeniț, în Bucovina⁴¹.

Se pune întrebarea: care e numele adevărat al fiicei lui Ioniță Costin? Maria Logotheti sau Maria Jienița? Răspunsul e simplu: după moartea lui Alexandru Jianu, Maria se căsătorește cu contele Logotheti.

Alexandru Jianu a murit înainte de 1822, când se vinde la licitație o parte din masa succesorală rămasă în urma lui, 11/12 din lurcăuți, pentru prețul de 40.000 galbeni⁴². Văduva se recăsătorește probabil chiar în acel an, căci în 1823 o găsim judecându-se cu vărul său, Dimitrie Costin din Șipeniț, pentru niste sate din ținutul Hotinului. „Proșenia“, adică cererea, este scrisă de vechilul „grafinei“ Logotheti, Dumitrachi von Vlahovici⁴³. Peste câțiva ani, o regăsim pe contesa Logotheti în alt proces, de astă dată în Forum Nobilium, pentru datoriile acumulate la cămătarul evreu Oiscr Niederhofer, care era de fapt agentul unui „rechin“ mai mare. Textul dovedește indubitabil identitatea împincinatei, care și acum e reprezentată de un vechil, „Dominus Haywas“⁴⁴:

19 oct. 829/7462

„Ex foro nobilium processus inter Marianna 1° voto Jyian, ad praesens com. Logotheti, cum domino Valeriano Wateresiewicz...“.

Mariana contesă Logotheti se obligă să achite datoriile prin vânzarea unor părți de moșie moștenite de la fostul ei soț. Trebuie să precizăm, însă, că Maria născută Costin nu era la a doua căsătorie, ci la a treia. *Non secundo voto, sed tertio!* Acest lucru rezultă clar din următorul document, aflat în pachetul Meleghi din fondul arhivei Saint-Georges⁴⁵:

„Mai gios iscălita prin această scrisoare mărturisesc că clironomie părțelor ce mi-au rămas în giurăte cu răposatul frate meu Iordache Costin ce-l zice și Mutenco, adecă a trie parte de sat Miclăușeni la ținut Botoșeni și a șase parte din sat Răduleni la ținut Sorocii, am dat zestre în giurăte frățeste ficilor mele, anume Smaranda ce-au fost măritată după d-sa Toder Sălceanul și Catrinei, ce-i măritată după d-sa Vasăle Septilici. Cum și giurăte de sat di Bercești, la ținut Bărladului, ce li au rămas clironomie *de pe tatăl lor, răposatul Vasile Cozma...*“.

Semnează Maria Jienița.

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Ibidem*, vol. V, p. 100.

⁴³ Arh. St. Cernăuți, Fond 117/4/43.

⁴⁴ Arh. St. Cernăuți, *Liber Instrumentorum VI*, Fond 979/1/107, p. 420.

⁴⁵ Arhiva B.N. Fond „Saint Georges“, CCCXCU/13, doc. 25.

De altfel, și în spița din fondul „Sever Zotta“, la care ne-am referit la început, fiica lui Ioniță Costin apare ca soție a unui Vasile Cozma.

Din documentul transcris mai sus deducem că din această primă căsătorie au rezultat două fete: Catrina, care la data emiterii documentului (1813) mai trăia („ce-i măritată“) și Smaranda, care nu mai era printre cei vii („ce-au fost măritată“).

Căsătorită cu Toader Sălceanul, se pare că Smaranda a trăit efectiv la Răduleni. Fiica ei Maria s-a căsătorit cu Ioan Perjul din Bucovina, cu care a avut doi fii: *Leon* născut în 1826, a cărui descendentă nu se cunoaște, și *Ioan*, care a întemeiat linia basarabeană a acestei familii, linie care pare să atingă sfârșitul acestui mileniu⁴⁶.

Nu știm ca Maria Costin, fiica lui Ioniță, să mai fi avut copii din a doua și a treia căsătorie, iar fratele ei lordache a murit fără urmași.

Ar rămâne necercetate, din spița lui Miron Costin al II-lea, familiile: Cracalie în ținutul Dorohoi, eventualii urmași ai soților Stârcea din Bucovina, ai soților Șeptilici – Vasile și Catrina – și ai lui Leon Perjul din Basarabia.

Addendum

Revenind asupra însemnărilor din Fondul „Sever Zotta“ (dosar 140), am găsit la fila 249 o declarație a unui C. Semaca din 1837, când acesta cere să fie recunoscut ca nobil. Cu trei ani în urmă, el luase de soție pe *Ilinca*, fiica moșierului *G. von Tabora*. Acesta deține părți (Antheile) în Vascăuți pe Siret, Verbăuți (jumătate de sat) și în Basarabia: 1/3 Hancăuți, 1/3 Răduleni și 1/4 Cerlena. Ceea ce înseamnă că soții Gheorghe și Ancuța Tabără au avut o fiică, Ilinca, ce s-a căsătorit cu un Semaca, și eventualii descendenți ai acestora sunt implicit coborători din Miron Costin. În sprijinul afirmației pledează și argumentul proprietății funciare. Satele Vascăuți, Verbăuți și Cerlena vin pe linia lui Nicolai Perjul, dar Hancăuții și Răduleni sunt sate costinești, în care a avut parte Smaranda Perjul, născută Costin.

⁴⁶ Z. Diaconescu, *Alte note pe marginea aceluiași spițe de neam*, în *ArhGen*, III (VIII), 1996, 1–2, p. 335–344.

